

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण श्रद्धा (आर.एच.आर.बी.एच. ८६०९)

	प्रसारीत वर्ष	१९९० (राज्यस्तरावर)
	संशोधन केंद्राचे नांव	म.फु.कृ.वि., राहुरी
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	महाराष्ट्रातील बाजरी पिकविणाऱ्या कोरडवाहू भागासाठी लागवडीसाठी योग्य
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै
प्रती एकर बियाणे	१.५ किलो	
पिकाचा कालावधी	७० ते ७५ दिवस	
उत्पादकता	२५ ते २७ क्विंटल / हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	लवकर पक्क होणारा वाण, ठोकळ व राखी रंगचा दाणा, घट्ट कणिस कणसावरील केसांमुळे पक्षापासून संरक्षण, गोसावी रोगास प्रतिकारक्षम	

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण सबुरी (आर.एच.आर.बी.एच. ८९२४) संकरीत

	प्रसारीत वर्ष	१९९५ (राज्यस्तरावर)
	संशोधन केंद्राचे नांव	म.फु.कृ.वि., राहुरी
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै
प्रती एकर बियाणे	१.५ किलो	
पिकाचा कालावधी	७६ ते ८० दिवस	
उत्पादकता	२८ ते ३० क्विंटल / हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म		

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

शांती (आर.एच.आर.बी.एच. १८०८)

	प्रसारीत वर्ष	२००६ (राज्यपातळीवर)
	संशोधन केंद्राचे नांव	म.फु.कृ.वि., राहुरी
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	पश्चिम महाराष्ट्रातल्या बाजरी पिकविणाऱ्या क्षेत्रासाठी योग्य
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै
प्रती एकर बियाणे	१.५ किलो	
पिकाचा कालावधी	८० ते ८५ दिवस	
उत्पादकता	३० ते ३१ क्विंटल / हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	मध्यम कालावधीत पक्क होणारा वाण, मध्यम उंचीचा वाण, घट्ट कणिस ठोकळ व राखी रंगचा दाणा, गोसावी रोगास प्रतिकारक्षम, भाकरीची चव रुजकर	

धनशक्ती (आर.सी.टी.पी. ८२०३-२-एफ.ई.)

	प्रसारीत वर्ष	२०१२ (देश व राज्यपातळीवर)
	संशोधन केंद्राचे नांव	म.फु.कृ.वि., राहुरी व ईक्रिसंट, हैद्राबाद
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	बाजरी पिकविणाऱ्या भारतातील क्षेत्रासाठी योग्य
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै
प्रती एकर बियाणे	१.५ किलो	
पिकाचा कालावधी	७४ ते ७८ दिवस	
उत्पादकता	२२ क्विंटल / हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	उच्च लोहयुक्त (८१ पीपीएम) लवकर पक्क होणारा वाण ठोकळ, गोलाकार व राखी रंगचा दाणा गोसावी रोगास प्रतिकारक्षम	

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

फुले आदीशक्ती (डी.एच.बी.एच. ९०७१)

	प्रसारीत वर्ष	२०१५ (राज्यस्तरावर)
	संशोधन केंद्राचे नांव	म.फु.कृ.वि., राहुरी
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	महाराष्ट्रातील बाजरी पिकविणाऱ्या कोरडवाहू भागासाठी लागवडीसाठी योग्य
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै
प्रती एकर बियाणे	१.५ किलो	
पिकाचा कालावधी	८० ते ८५ दिवस	
उत्पादकता	३२ ते ३४ क्विंटल / हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	मध्यम कालावधीत पक्क होणारा वाण, गोलाकार, ठोकळ व राखी रंगचा दाणा, घट्ट कणिस गोसावी रोगास प्रतिकारक्षम, बीजोत्पादकासाठी फायदेशीर, भाकरी रुचकर	

फुले महाशक्ती (डी.एच.बी.एच.१२११)

	प्रसारीत वर्ष	२०१७ (राज्यस्तरावर)
	संशोधन केंद्राचे नांव	म.फु.कृ.वि., राहुरी व ईक्रिसंट, हैद्राबाद
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	महाराष्ट्रातील बाजरी पिकविणाऱ्या कोरडवाहू भागासाठी लागवडीसाठी योग्य
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै
प्रती एकर बियाणे	१.५ किलो	
पिकाचा कालावधी	८५ ते ९० दिवस	
उत्पादकता	२९ ते ३० क्विंटल / हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	उच्च लोहयुक्त (८७ पीपीएम), ठोकळ व राखी रंगचा दाणा, घट्ट कणिस, गोसावी रोगास प्रतिकारक्षम	

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्धल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

एम.एच. २११४ (डी.एच.बी.एच.१३९७)

	प्रसारीत वर्ष	२०१८ (देशपातळीवर)
	संशोधन केंद्राचे नांव	बाजरी संशोधन प्रकल्प, म.फु.कृ.वि., राहुरी
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	भारतातील बाजरी पिकविणाऱ्या अ-विभागासाठी (४०० मी.मी. पेक्षा कमी पर्जन्यमान असणाऱ्या) राजस्थान, गुजरात, हरीयाणा, पंजाब, उत्तरप्रदेश, मध्यप्रदेश व दिल्ली येथे लागवडीसाठी योग्य
	पेरणी/लागवडीचा कालावधी	१५ जून ते १५ जुलै
प्रती एकर बियाणे	१.५ किलो	
पिकाचा कालावधी	७८ ते ८० दिवस	
उत्पादकता	३४ ते ३५ क्विंटल / हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	मध्यम कालावधीत पक्क होणारा वाण, लांब कणिस, ठोकळ व राखी रंगचा दाणा, गोसावी रोगास प्रतिकारक्षम	

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

भात पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

राधानगरी १८५-२

	प्रसारीत वर्ष	१९७४
	संशोधन केंद्राचे नांव	राधानगरी, जि. कोल्हापूर (म.फु.कृ.वि.राहुरी)
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट, पर्जन्यमान ८०० मि.मी. हून अधिक असावे
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ मे ते १५ जून. लावणी पद्धतीसाठी रोपलागण पेरणीनंतर २० ते २४ दिवसांनी करावी	
प्रती एकर बियाणे	१५ ते १८ किलो, टोकण पद्धत - २० ते २५ किलो, पेरणी पद्धत - ३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	१०५ ते ११० दिवस	
उत्पादकता	३५ ते ४० क्विंटल / हेक्टर	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. कमी उंचीचा, हळवा वाण ब. आखूड जाड दाणा, बिगर सुवासिक क. पाने रुंद	
विशेष उपलब्धी	पश्चिम महाराष्ट्रात लागवडीसाठी शिफारस, कुरमुरे व लाह्यांसाठी लोकप्रिय	

दारणा

	प्रसारीत वर्ष	१९८०
	संशोधन केंद्राचे नांव	विभागीय कृषि संशोधन केंद्र, इगतपुरी
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	मोसमी पावसाच्या आगमनाबरोबर जून ते जुलै	
प्रती एकर बियाणे	१२ ते १५ किलो	
पिकाचा कालावधी	१३० ते १३५ दिवस	
उत्पादकता	३५ ते ४० क्विंटल / हेक्टर	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. लांब पातळ दाणा ब. असुगंधित वाण क. वरकस जमिनीस योग्य ड. करपा रोगास मध्यम प्रतिकारक्षम इ. खोड किडीस प्रतिकारक्षम	

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

इंद्रायणी

	प्रसारीत वर्ष	१९८७
	संशोधन केंद्राचे नांव	वडगाव, मावळ, जि.पुणे (म.फु.कृ.वि. राहुरी)
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट हवामान, सरासरी २३ अंश ते ३२ अंश सेल्सियस तापमान, हवेतील आर्द्रता ६५ ते ७० टक्के
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	रोपवाटिका - जुन, पुर्नलागवड - जुलै	
प्रती एकर बियाणे	पुर्नलागवड - १२-१५ कि.ग्रॅ./एकर. पेरभात - ३० - ३५ कि.ग्रॅ./एकर	
पिकाचा कालावधी	१३५-१४० दिवस	
उत्पादकता	४०-४५ क्वि/हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. लांबट, पातळ, सुवासिक, पारदर्शक दाण्यांचा निमगरवा वाण ब. करपा व पर्णकरपा रोगास मध्यम प्रतिकारक.	
विशेष उपलब्धी	पश्चिम महाराष्ट्रातील सुधारीत भात वाणांच्या वापरापैकी ७० % पेक्षा जास्त क्षेत्रावर हा वाण घेतला जातो.	

कुंडलिका

	प्रसारीत वर्ष	१९८८
	संशोधन केंद्राचे नांव	वडगाव, मावळ, जि.पुणे (म.फु.कृ.वि. राहुरी)
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट हवामान, सरासरी २३ अंश ते ३२ अंश सेल्सियस तापमान, हवेतील आर्द्रता ६५ ते ७० टक्के
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	रोपवाटिका - जुन, पुर्नलागवड - जुलै	
प्रती एकर बियाणे	पुर्नलागवड - ८-१० कि.ग्रॅ./एकर, पेरभात - २०-२५ कि.ग्रॅ./एकर	
पिकाचा कालावधी	१२५-१३० दिवस	
उत्पादकता	३०-३५ क्वि/हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. आखुड, पातळ दाण्यांचा निमगरवा वाण ब. करपा रोगास मध्यम प्रतिकारक.	

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

पवना

	प्रसारीत वर्ष	१९८८
	संशोधन केंद्राचे नांव	वडगाव, मावळ, जि.पुणे (म.फु.कृ.वि. राहुरी)
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट हवामान, सरासरी २३ अंश ते ३२ अंश सेल्सियस तापमान, हवेतील आर्द्रता ६५ ते ७० टक्के
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	रोपवाटिका - जून, पुर्नलागवड - जुलै	
प्रती एकर बियाणे	पुर्नलागवड - १२-१५ कि.ग्रॅ./एकर, पेरभात - ३० - ३५ कि.ग्रॅ./एकर	
पिकाचा कालावधी	११५-१२० दिवस	
उत्पादकता	३५-४० क्वि/हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. लांबट, पातळ, कुसळे असणारा सुवासिक दाण्यांचा हळवा वाण ब. वरकस जमिनीस उत्तम, करपा रोगास प्रतिकारक.	

फुले मावळ

	प्रसारीत वर्ष	२०००
	संशोधन केंद्राचे नांव	कृषि संशोधन केंद्र, वडगाव, मावळ, जि.पुणे
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट हवामान, सरासरी २३ अंश ते ३२ अंश सेल्सियस तापमान, हवेतील आर्द्रता ६५ ते ७० टक्के
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	रोपवाटिका - जून, पुर्नलागवड - जुलै	
प्रती एकर बियाणे	पुर्नलागवड - १२-१५ कि.ग्रॅ./एकर पेरभात - ३० - ३५ कि.ग्रॅ./एकर	
पिकाचा कालावधी	१२५-१३० दिवस	
उत्पादकता	४०-४५ क्वि/हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. लांबट, जाड, पारदर्शक दाण्यांचा निमगरवा वाण ब. करपा व पर्णकरपा रोगास मध्यम प्रतिकारक	

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

फुले राधा

	प्रसारीत वर्ष	२००६
	संशोधन केंद्राचे नांव	राधानगरी, जि. कोल्हापूर (म.फु.कृ.वि.राहुरी)
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट, पर्जन्यमान ८०० मि.मी. हून अधिक असावे
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ मे ते १५ जून. लावणी पद्धतीसाठी रोपलागण पेरणीनंतर २० ते २४ दिवसांनी करावी
प्रती एकर बियाणे	१२ ते १५ किलो, टोकण पद्धत - २० ते २५ किलो, पेरणी पद्धत - ३० ते ३५ किलो	
पिकाचा कालावधी	११५ ते १२० दिवस	
उत्पादकता	४० ते ४५ क्विंटल / हेक्टर	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. मध्यम उंचीचा, हळवा वाण ब. आखूड अतिबारीक दाणा, बिगर सुवासिक क. पाने रुंद ड. कडा करपा रोगास मध्यम प्रतिकारक	
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्रात लागवडीसाठी शिफारस, भात सुटसुटीत व मोकळा होतो.	

भोगावती

	प्रसारीत वर्ष	२००६
	संशोधन केंद्राचे नांव	राधानगरी, जि. कोल्हापूर (म.फु.कृ.वि.राहुरी)
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट, पर्जन्यमान ८०० मि.मी. हून अधिक असावे
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ मे ते १५ जून. लावणी पद्धतीसाठी रोपलागण पेरणीनंतर २५ ते ३० दिवसांनी करावी
प्रती एकर बियाणे	१५ ते २० किलो, टोकण पद्धत - २५ ते ३० किलो, पेरणी पद्धत - ३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	१३५ ते १४० दिवस	
उत्पादकता	४५ ते ५० क्विंटल / हेक्टर	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. मध्यम उंचीचा, गरवा वाण ब. लांबट बारीक दाणा, सुवासिक क. ३ ते ५ टक्के दाणे कुसळयुक्त ड. कडा करपा रोगास मध्यम प्रतिकारक	
विशेष उपलब्धी	महाराष्ट्रात लागवडीसाठी शिफारस, भात सुटसुटीत व मोकळा होतो	

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

फुले समृद्धी

	प्रसारीत वर्ष	२००७
	संशोधन केंद्राचे नांव	वडगाव, मावळ, जि.पुणे (म.फु.कृ.वि.राहुरी)
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट हवामान, सरासरी २३ अंश ते ३२ अंश सेल्सियस तापमान, हवेतील आर्द्रता ६५ ते ७० टक्के
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	रोपवाटिका - जून, पुर्नलागवड - जुलै
प्रती एकर बियाणे	पुर्नलागवड - १२-१५ कि.ग्रॅ./एकर पेरभात - ३० - ३५ कि.ग्रॅ./एकर	
पिकाचा कालावधी	१२५-१३० दिवस	
उत्पादकता	४५-५० क्वि/हे.	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. लांबट, पातळ, सुवासिक, पारदर्शक दाण्यांचा निमगरवा वाण ब. करपा व पर्णकरपा रोगास तसेच खोड किडीस मध्यम प्रतिकारक	

फुले आरडीएन - ६

	प्रसारीत वर्ष	२०१३
	संशोधन केंद्राचे नांव	राधानगरी, जि. कोल्हापूर (म.फु.कृ.वि.राहुरी)
	जमिन	हलकी ते मध्यम
	हवामान	उष्ण व दमट, पर्जन्यमान ८०० मि.मी. हून अधिक असावे
	पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	१५ मे ते १५ जून. लावणी पद्धतीसाठी रोपलागण, पेरणीनंतर २३ ते २७ दिवसांनी करावी
प्रती एकर बियाणे	१५ ते २० किलो, टोकण पद्धत - २५ ते ३० किलो, पेरणी पद्धत - ३५ ते ४० किलो	
पिकाचा कालावधी	१२५ ते १३० दिवस	
उत्पादकता	४० ते ४५ क्विंटल / हेक्टर	
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	अ. मध्यम उंचीचा, निम गरवा वाण ब.लांबट बारीक दाणा, बिगर सुवासिक क.कडा करपा रोगास मध्यम प्रतिकारक	
विशेष उपलब्धी	पश्चिम महाराष्ट्रात लागवडीसाठी शिफारस, भात सुटसुटीत व मोकळा	

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण

महात्मा फुले कृषि विद्यापीठ, राहुरी

विद्यापीठाने निर्मिती केलेले सुधारित व संकरीत वाणाबद्दल सर्व समावेशक व सविस्तर माहिती

फुले कोलम (व्ही.डी.एन.-१८३२)

प्रसारीत वर्ष	२०२३
संशोधन केंद्राचे नांव	कृषि संशोधन केंद्र, वडगाव, मावळ, जि.पुणे
जमिन	हलकी ते मध्यम
हवामान	उष्ण व दमट हवामान, पर्जन्यमान ८०० मि.मी. हून अधिक, सरासरी २५ अंश ते ३० अंश सेल्सियस तापमान आणि हवेतील आर्द्रता ६५ टक्के पेक्षा जास्त
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जूनचा पहिला ते शेवटचा आठवडा
प्रती एकर बियाणे	२२ कि./हे.
पिकाचा कालावधी	मध्यम कालावधी- १२५ ते १३० दिवस
उत्पादकता	४८.७८ कि./हे.
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	आखूड बारीक दाणे, खोड किडीस प्रतिकारक्षम, तपकिरी ठिपके रोगास प्रतिकारक्षम, पर्णकरपा, पर्ण कोष कुजव्या, माने वरील करपा, दाणे रंगहिनता या रोगांस मध्यम प्रतिकारक, तांदळाचा अधिक उतारा (६८.१६%), पूर्ण दाण्यांचे अधिक प्रमाण (६३.९७%), शिजवण्याची उत्तम गुणवत्ता (अमायलोज चे मध्यम प्रमाण -२३.७%, अधिक जेल कन्सिस्टन्सी -७५ मिमि) पश्चिम महाराष्ट्रात खरीप हंगामासाठी प्रसारीत

फुले सुपर पवना (आय.जी.पी.-१३-१२-१९)

प्रसारीत वर्ष	२०२३
संशोधन केंद्राचे नांव	विभागीय कृषि संशोधन केंद्र, इगतपुरी
जमिन	हलकी ते मध्यम
हवामान	खरीप-पश्चिम महाराष्ट्रातील हमखास पाऊस पडणारा भात पिकविणारा विभाग
पेरणी/ लागवडीचा कालावधी	जूनचा पहिला ते शेवटचा आठवडा
प्रती एकर बियाणे	३० कि./हे.
पिकाचा कालावधी	१३० ते १३५ दिवस
उत्पादकता	५४.६३ कि./ हे.
वैशिष्ट्ये/ गुणधर्म	कुसळ विरहीत वाण, बुटका, निमगरवा, सुवासिक, लांबट बारीक दाणे, खोड किडीस प्रतिकारक्षम, तपकिरी तुडतुडयास मध्यम प्रतिकारक्षम, तांदळाचा अधिक उतारा (६९.२२%), पूर्ण दाण्यांचे अधिक प्रमाण (५९.४९%), लोहाचे अधिक प्रमाण (१७.७ पीपीएम), जस्ताचे अधिक प्रमाण (२० पीपीएम), तपकिरी ठिपके आणि मानेवरील करपा रोगास मध्यम प्रतिकारक्षम, शिजवण्याची उत्तम गुणवत्ता (अमायलोज चे मध्यम प्रमाण - २०.९०%) पश्चिम महाराष्ट्रात खरीप हंगामासाठी प्रसारीत

बाजरी पिकाचे सुधारीत व संकरीत वाण